

Одлука којом се доноси Закон о измјенама и допунама Закона о финансирању институција Босне и Херцеговине (“Службени гласник Босне и Херцеговине” бр. 61/04, 49/09, 42/12, 87/12, 32/13 и 38/22)

бр. 19/25

Користећи се овлаштењима која су високом представнику дата чланом V Анекса 10. (Споразум о цивилној имплементацији Мировног уговора) Општег оквирног споразума за мир у Босни и Херцеговини (у даљем тексту: Општи оквирни споразум за мир), према којем је високи представник коначни ауторитет у земљи за тумачење наведеног Споразума о цивилној имплементацији Мировног уговора, и чланом II.1.(д) претходно наведеног Споразума, који од високог представника захтијева да “олакша рјешавање било којих потешкоћа које се појаве у вези са цивилном имплементацијом Општег оквирног споразума за мир у Босни и Херцеговини, када високи представник оцијени неопходним”;

Позивајући се на став XI.2 Закључака Конференције за имплементацију мира одржане у Бону 9. и 10. децембра 1997. године, у којем је Савјет за имплементацију мира поздравило намјеру високог представника да употреби свој коначни ауторитет у земљи у вези с тумачењем Споразума о имплементацији цивилног дијела Мировног уговора, како би помогао у изналажењу рјешења за проблеме у складу с горе

наведеним, “доношењем обавезујућих одлука, када то оцијени неопходним”, о одређеним питањима, укључујући и (према тачки (ц) става XI.2. „мјере којима се осигурава имплементација Мировног споразума на цијелој територији Босне и Херцеговине и њених ентитета”;

Подсјећајући такође да је Савјет безбједности Уједињених нација у више наврата потврдио својим резолуцијама донесеним на основу поглавља VII Повеље Уједињених нација да улога високог представника као коначног ауторитета у земљи у погледу имплементације Анекса 10. Дејтонског мировног споразума укључује “овлаштење за доношење обавезујућих одлука када оцијени да је то неопходно о питањима која је Савјет за имплементацију мира разматрао у Бону 9. и 10. децембра 1997. године”;

Забринут због тога што се Босна и Херцеговина суочава са бројним тужбеним захтјевима из арбитража по основу билатералних споразума о заштити инвестиција те да ови захтјеви представљају значајан ризик за финансијску одрживост Босне и Херцеговине и констатујући да не постоји законски механизам за извршење арбитражних одлука на начин на који се осигурава очување институционалног интегритета и функционалне стабилности државе;

Напомињући да овакво стање указује на системски недостатак у осигуравању да обавезе које произлазе из дјеловања одговорног субјекта преузима тај субјект и да покретање извршних поступака против Босне и Херцеговине, нарочито оних којим се тражи исплата из државног буџета, директно угрожава финансијске интересе и имовину кључних институција, укључујући Централну банку Босне и Херцеговине и Агенцију за пружање услуга у ваздушној пловидби Босне и Херцеговине (BHANSA). Такви поступци угрожавају не само нормално функционисање ових институција него и статус државе у међународним финансијским односима;

Напомињући такође да ови извршни поступци имају негативан

утицај на расподјелу средстава која су потребна Централној изборној комисији за увођење изборних технологија у изборни процес – пријеко потребних за јачање изборног интегритета и транспарентности у складу с међународним демократским стандардима. Ову забринутост додатно појачава и чињеница да буџет институција Босне и Херцеговине и њених међународних обавеза за 2025. годину још није усвојен, те да у постојећем нацрту Буџета институција Босне и Херцеговине и међународних обавеза Босне и Херцеговине није предвиђено финансирање за потребе набавке изборних технологија;

Имајући у виду недавне догађаје у вези с одлуком Међународног центра за рјешавање инвестиционих спорова (ICSID) у арбитражном предмету Вијадукт д.о.о. Порторож, Владимир Зевник и Борис Гољевшчек против Босне и Херцеговине (предмет бр. АРБ/16/36), која укључује одлуку од 18. априла 2022. године и одлуку ICSID-а о захтјеву за поништење из маја 2024. (у даљем тексту: Одлука ICSID-а), у којима је потврђено право подносилаца тужбеног захтјева на накнаду штете у износу од 39,8 милиона евра, са каматом која се обрачунава по пондерисаној просјечној цијени капитала (енгл. *WACC rate*) од новембра 2021. године и од маја 2024. године до датума коначне исплате;

Свјестан да ова обавеза накнаде произлази из билатералног Споразума између Босне и Херцеговине и Републике Словеније о реципрочном унапређењу и заштити инвестиција, ратификованог у јануару 2002. године ("Службени гласник БиХ", бр. 2/02), који је закључен у циљу унапређења и заштите инвестиција гарантовањем праведног и равноправног третмана и изричитим признавањем надлежности ICSID-а за рјешавање инвестиционих спорова у којима није постигнуто споразумно рјешење;

Присјећајући се да је Одлуком ICSID-а недвосмислено утврђено да су органи власти Републике Српске искључиво одговорни за штете настале додјелом концесије у 2004. години у сврху изградње двије хидроелектране на ријеци Врбас и за једнострани раскид те концесије у 2016. години; те да Босна и Херцеговина

и њене институције нису имале учешћа у овим радњама, нити је дато одобрење за споменуте радње, док с друге стране Република Српска никада није ни оспоравала властиту улогу или одговорност по том питању;

Напомињући да су 2017. године, Босна и Херцеговина (коју је заступао тадашњи предсједавајући Савјета министара, г. Денис Звиздић) и Република Српска (коју је заступала тадашња предсједница Владе Републике Српске, гђа. Жељка Цвијановић) закључили Споразум о међусобним правима и обавезама у вези са арбитражним поступком у овом предмету (објављен у “Службеном гласнику БиХ”, Но. 54/17; у даљем тексту: Споразум из 2017. године);

Напомињући такође да је према овом Споразуму из 2017. године Влада Републике Српске преузела пуну одговорност за покриће свих трошкова правног и арбитражног поступка, укључујући и све финансијске обавезе проистекле из коначне одлуке ICSID-а, те се изричито обавезала да ће исплатити све износе накнада у име Босне и Херцеговине у утврђеним роковима, по пријему документованог захтјева од Правобранилаштва Босне и Херцеговине;

С обзиром да, упркос поновљеним захтјевима за исплату које је у складу са Споразумом из 2017. године подносило Правобранилаштво Босне и Херцеговине, Република Српска није поступила у складу са преузетим обавезама, што је довело до покретања извршног поступка против Босне и Херцеговине, у којем се тражи наплата из буџета Босне и Херцеговине и утиче на међународну финансијску одговорност државе, те да ове извршне мјере такође угрожавају имовину и финансијске интересе Босне и Херцеговине и њених институција;

Узимајући у обзир да се извршним мјерама – како домаћим тако и међународним – доводи у опасност не само редовно функционисање државних институција, него и имовина Централне банке Босне и Херцеговине, укључујући и зграде њених регионалних уреда, како је потврђено првостепеним судским одлукама у Мостару (20.

марта 2025. године) и Бања Луци (4. јуна 2025. године), те финансијски интереси Босне и Херцеговине, како је потврђено у првостепеној одлуци у Сарајеву, као и финансијски интереси Агенције за пружање услуга у ваздушној пловидби Босне и Херцеговине (BHANSA), чији приход је блокиран од стране организације EUROCONTROL на основу одлуке надлежног органа у Бриселу;

Уважавајући напоре које су предузели органи власти Босне и Херцеговине на имплементацији Одлуке ICSID-а, настојећи да издвоје средства за исплату из буџета институција Босне и Херцеговине и међународних обавеза Босне и Херцеговине. Ти напори су имали за циљ не само да се елиминише непосредна опасност за функционисање кључних државних институција, него и то да се спријечи акумулисање камате на износ главнице финансијске обавезе – т.ј. акумулисање које сваким протеклим даном све више ограничава могућности Босне и Херцеговине да испуни ову обавезу;

Напомињући међутим да такви напори нису довели до намјераваног резултата. Конкретно, Централна банка Босне и Херцеговине није провела приједлог Министарства финансија и трезора Босне и Херцеговине да се утврђена финансијска обавеза намири из профита Централне банке. Наиме, Централна банка је такву одлуку утемељила на законској дужности да заштити своју имовину и пословање, имајући у виду извршне поступке који се тренутно воде пред неколико домаћих судова, укључујући и судове у Мостару и Бања Луци, а који представљају непосредан ризик по имовину Централне банке;

С обзиром да до сада буџет институција Босне и Херцеговине и међународних обавеза Босне и Херцеговине за 2025. годину још увијек није усвојен, те да нацрт Буџета не предвиђа издвајање средстава намијењених за исплату обавеза у вези с одлуком ICSID-а, будући да је таква обавеза настала услед поступања органа власти Републике Српске; те да у буџету Републике Српске за 2025. годину такође није предвиђено испуњавање ове обавезе;

Узимајући у обзир такође да су резерве за поравнања прихода од путарина које су акумулисане на посебном рачуну код Централне банке Босне и Херцеговине и даље блокиране, будући да методологија за расподјелу тог прихода између ентитета није усаглашена у Управном одбору система индиректног опорезивања.

Наглашавајући да овдје није сврха признавање нити поравнање потраживања страног инвеститора, будући да је наведено потраживање већ признато и прихваћено од стране надлежних домаћих судова и Споразумом између Савјета министара Босне и Херцеговине и Владе Републике Српске из 2017. године, него је сврха утврђивање извора финансијских средстава потребних за испуњавање обавеза Републике Српске, те уклањање препрека за усвајање буџета институција Босне и Херцеговине и међународних обавеза Босне и Херцеговине за 2025. годину.

Независно од прописане намјене ових средстава утврђене одредбама члана 21., став (3) Закона о систему индиректног опорезивања у Босни и Херцеговини ("Службени гласник БиХ", бр. 55/04, 34/07, 49/09 и 91/17), ова резерва представља једини расположиви извор средстава довољан за имплементацију Одлуке ICSID-а. Претпоставља се да износ неопходан за извршење приближно одговара удјелу Републике Српске у овом приходу, те да кориштење ових средстава неће пореметити фискалну равнотежу на било којем нивоу власти. У овом изузетном случају мора се узети у обзир кориштење овог извора средстава;

Уважавајући могућност да, након што буде усвојена методологија за расподјелу прихода од путарина, измирење обавезе Републике Српске из тренутно расположивих средстава прихода од путарина – која обухватају удјеле Федерације Босне и Херцеговине, Републике Српске и Брчко дистрикта Босне и Херцеговине – може довести до исплате износа који је већи од износа на који Република Српска има право. У том случају, Република Српска не би добила никакве даље исплате из овог извора све док евентуална потраживања Федерације Босне и Херцеговине или Брчко дистрикта Босне и Херцеговине не буду у потпуности измирена, у складу с коначним поравнањем;

Изражавајући забринутост што Одлука ICSID-а представља не само непосредан ризик по буџет институција Босне и Херцеговине и међународних обавеза Босне и Херцеговине, него и што указује на одсуство законски успостављеног механизма у Босни и Херцеговини којим би се омогућило извршење таквих одлука без угрожавања интегритета и функционисања државних институција. Овим се наглашава постојање системског недостатка у осигуравању да обавезе које произлазе из радњи одговорног субјекта буду прописно измирене од стране тог субјекта. Поред тога, на основу акта бр. 01-07-2-ПБиХ-63/25, којег је 24. априла 2025. године Представничком дому Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине доставило Правобранилаштво Босне и Херцеговине, држава се суочава са још неколико тужбених захтјева из инвестиционих арбитража по основу билатералних инвестиционих споразума, који подразумијевају могућа потраживања новчаних накнада у износу који премашује 1,5 милијарду конвертибилних марака;

С обзиром да Босна и Херцеговина нема правни механизам којим би се орган одговоран за повреду билатералних инвестиционих споразума могао принудити на исплату накнаде – а у свјетлу одбијања Републике Српске да поступи у складу с арбитражним одлукама у предмету Вијадукт, упркос њеним обавезама према Споразуму из 2017. године са Босном и Херцеговином о међусобним правима и обавезама у том поступку;

Напомињући такође чињеницу да се билатералним инвестиционим споразумом од Босне и Херцеговине захтијева да обезбиједи правну заштиту инвестиције, и да се Уставом [члан III/2.6)] обавезују ентитети да ће пружити сву потребну помоћ држави у испуњавању њених међународних обавеза, неопходно је да Босна и Херцеговина донесе законодавне мјере којима се гарантује пуно извршавање арбитражних одлука од стране нижих нивоа власти у интересу инвеститора;

Узимајући у обзир и имајући у виду све претходно наведено, високи представник овим доноси сљедећу одлуку:

ОДЛУКА

којом се доноси Закон о измјенама и допунама Закона о финансирању институција Босне и Херцеговине (“Службени гласник Босне и Херцеговине” бр. 61/04, 49/09, 42/12, 87/12, 32/13 и 38/22)

1. Одлука којом се доноси Закон о измјенама и допунама Закона о финансирању институција Босне и Херцеговине ступа на снагу одмах и одмах се објављује се на службеној интернет страници Канцеларије високог представника и у “Службеном гласнику Босне и Херцеговине”.
2. Закон о измјенама и допунама Закона о финансирању институција Босне и Херцеговине, који чини саставни дио ове Одлуке, ступа на снагу на начин предвиђен чланом 10. наведеног закона, на привременој основи, све док га Парламентарна скупштина Босне и Херцеговине не усвоји у прописаној форми.
3. Након извршења упуства предвиђеног у ставу 7. ове Одлуке, сматраће се да разлози којима се оправдава ускраћивање исплате профита Централне банке Босне и Херцеговине више не постоје и да ће сходно томе средства профита бити расподијељена у складу с релевантним одредбама Закона о Централној банци Босне и Херцеговине (“Службени гласник Босне и Херцеговине”, бр. 1/97, 29/02, 8/03, 13/03, 14/03, 9/05, 76/06 и 32/07”. Профит Централне банке Босне и Херцеговине утврђен од стране Управног вијећа Централне банке расподјељује се:
 - Централној изборној комисији и Босне и Херцеговине у износу предвиђеном у Завршном извјештају проведених

пилот пројекта увођења нових технологија у изборни процес у Босни и Херцеговини и студији изводљивости за увођење специфичних изборних технологија у изборни процес Босне и Херцеговине од 28. фебруара 2025. године. Ова расподјела ће послужити за покриће свих трошкова набавке изборних технологија које се уводе за потребе Општих избора у 2026. години.

Средства преостала након расподјеле извршене у складу са ставом 3. ове Одлуке ће бити распоређена у буџет институција Босне и Херцеговине и међународних обавеза Босне и Херцеговине за 2025. годину, у корист институција Босне и Херцеговине.

4. Након подношења специфицираног буџетског захтјева од стране Централне изборне комисије Босне и Херцеговине, министар финансија и трезора Босне и Херцеговине ће бити у обавези да без одлагања стави на располагање захтијевана средства на предметним или намјенским рачунима, без обзира на статус поступка усвајања буџета институција Босне и Херцеговине и међународних обавеза Босне и Херцеговине за 2025 годину. Уколико министар расподјелу не изврши у року од седам (7) дана од дана пријема релевантног захтјева, замјеник министра ће бити у обавези да изврши наведену расподјелу.
5. Износ одређен у складу с овом Одлуком биће уврштен у приједлог као и у буџет институција Босне и Херцеговине и међународних обавеза Босне и Херцеговине за 2025 годину.
6. Без обзира на предвиђену намјену прихода од путарина прописану чланом 21., став (3) Закона о систему индиректног опорезивања у Босни и Херцеговини ("Службени гласник Босне и Херцеговине", бр. 44/03, 52/04, 32/07, 34/07, 4/08, 50/08, 49/09, 32/13 и 91/17), а искључиво у сврху провођења Одлуке Међународног центра за рјешавање инвестиционих спорова (ICSID) у предмету бр. АРБ/16/36 – Вијадукт д.о.о. Порторож, Владимир Зевник и

Борис Гољевшчек против Босне и Херцеговине од 18. априла 2022. године, укључујући и накнадну одлуку ICSID-а од 1. маја 2024. године, износ од 120 милиона конвертибилних марака, који би приближно требао одговарати обавези утврђеној у овим одлукама, а који укључује главницу дуга, камату и трошкове поступка, одбија се од акумулисаног износа резерве за поравнање из прихода од путарина који се држи на посебном рачуну Централне банке Босне и Херцеговине. Овај одбитак ће се сматрати износом који одговара удјелу Републике Српске и бит ће пренесен на Министарство финансија и трезора Босне и Херцеговине искључиво у сврху provedбе одлуке ICSID-а како је овдје наведено.

7. Након преноса наведених средстава на рачун који достави Министарство финансија и трезора Босне и Херцеговине, сматраће се да су ова средства доступна предлагаоцу извршења (Вијадукт ет ал) и неће се обрачунавати нити исплатити додатна камата, у складу са овом Одлуком. Министар финансија и трезора Босне и Херцеговине ће, поступајући с дужном пажњом, извршити исплату ових средстава без одлагања након заступања валидног захтјева од предлагача извршења. Централна банка Босне и Херцеговине ће извршити пренос Министарству финансија и трезора Босне и Херцеговине еквивалентног износа из истог извора који ће се одмах додијелити Федерацији Босне и Херцеговине. Уколико министар не изврши расподјелу средстава у року од седам (7) дана од пријема валидног захтјева, или по пријему података о рачуну од Министарства финансија Федерације Босне и Херцеговине, замјеник министра дужан је извршити расподјелу средстава.
8. Правобранилаштво Босне и Херцеговине, Централна банка Босне и Херцеговине и BHANSA ће одмах предузети активности са циљем обуставе извршних поступака против финансијских интереса и имовине Босне и Херцеговине и

њених институција.

9. Износи исплаћени предлагачу извршења у складу са ставом 7. ове Одлуке, као и сваки преостали износ од 120 милиона конвертибилних марака, који ће послужити за измирење свих трошкова поступка насталих из буџета институција Босне и Херцеговине и међународних обавеза Босне и Херцеговине, неће се сматрати будућим потраживањем Републике Српске са рачуна намијењеног за прикупљање путарина или од Федерације Босне и Херцеговине или Брчко дистрикта Босне и Херцеговине. Тако исплаћени износи сматраће се утрошеним од стране Републике Српске, а сва средства потребна за остварење намјена прописаних Законом о систему индиректног опорезивања у Босни и Херцеговини, у износу чија је исплата извршена у складу са ставом 7. ове Одлуке, биће обезбијеђена из властитих финансијских извора Републике Српске, укључујући њен буџет.
10. Након што Управни одбор усвоји методологију за расподјелу прихода од путарина у складу са Законом о систему индиректног опорезивања у Босни и Херцеговини ("Службени гласник БиХ", бр. 55/04, 34/07, 49/09 и 91/17), биће извршена неопходна поравнања између ентитета и Брчко дистрикта Босне и Херцеговине, узимајући у обзир износе исплаћене у складу са ставом ове Одлуке. У случају да је због извршења Одлуке ICSID-а исплаћен већи износ из резерве за поравнање од онога који би припао Републици Српској након коначног поравнања заснованог на методологији за расподјелу прихода од путарина усвојеној од стране Управног одбора, средства прикупљена из прихода од путарина неће се распоређивати Републици Српској док се у цијелости не измире евентуална потраживања Федерације Босне и Херцеговине и Брчко дистрикта Босне и Херцеговине, а што је Управа за индиректно опорезивање дужна реализовати независно од додатних налога или инструкција надлежних

органа.

Сарајево, 17. јула 2025.

Кристијан Шмит
Високи представник

**Закон о измјенама и допунама Закона о финансирању институција
Босне и Херцеговине**

Члан 1.

У закону о финансирању институција Босне и Херцеговине (“Службени гласник Босне и Херцеговине”, бр. 61/04, 49/09, 42/12, 87/12, 32/13 и 38/22), у члану 2. (Дефиниције), ставу (1), тачка ј) мијења се и гласи:

“ј) Расходи: представљају умањење буџетских ресурса и чине их, између осталог: текући трошкови (плате и накнаде за запослене, материјални трошкови и услуге, трошкови осигурања, банкарске услуге и уговорене услуге), сва сервисирања дуга, као и сервисирање финансијских обавеза из правоснажних и извршних судских одлука или правоснажних и извршних одлука других релевантних тијела, у којима је Босна и Херцеговина одређена као дужник, текући грантови, капитални издаци, грантови додијељени осталим нивоима власти, субвенције и донације.”

Члан 2.

У члану 8. (Садржај Буџета), ставу (2), под тачком б), алинеја 3. мијења се тако што се додаје следећи текст на крају постојеће одредбе, који гласи:

“укључујући и податке о сервисирању финансијских обавеза из

правоснажних и извршних судских одлука или правоснажних и извршних одлука других релевантних тијела, у којима је Босна и Херцеговина одређена као дужник, уколико се извршење такве обавезе врши из буџета институција Босне и Херцеговине и међународних обавеза Босне и Херцеговине.”

Члан 3.

Члан 14. (Расходи) мијења се тако што се додаје нови став (9), који гласи:

“(9) У случајевима када је Босна и Херцеговина одређена као дужник у складу са правоснажном и извршном судском одлуком или правоснажном и извршном одлуком других релевантних тијела, донесеном на основу међународног билатералног или мултилатералног споразума чији је потписник Босна и Херцеговина, којом је сама обавеза утемељена на инвестиционом или комерцијалном уговорном односу између органа власти ентитета, Брчко дистрикта Босне и Херцеговине или органа на nižем нивоу власти са страним инвеститором, те је иста резултат чињења или нечињења тог органа како је утврђено наведеном одлуком, орган одговоран за такво чињење или нечињење (у даљем тексту: стварни дужник) дужан је без одлагања, а најкасније у року од тридесет (30) дана од дана правоснажности и извршности наведене одлуке, обезбиједити средства неопходна за извршење те одлуке или директно измирити финансијску обавезу предлагачу извршења. Расходи по основу извршења тих финансијских обавеза могу се реализовати преко Централне банке Босне и Херцеговине, кориштењем средстава обезбијеђених у складу са ставом (7) овог члана и чланом 13., став (3) овог закона, на основу уговора из става (8) овог члана.”

Члан 4.

Иза члана 14., додаје се нови члан 14а, који гласи:

“Члан 14а

(Уговор са страним инвеститором)

Приликом склапања уговора са страним инвеститорима, независно од тога да ли страни инвеститор има регистровано правно лице у Босни и Херцеговини, Федерација Босне и Херцеговине, Република Српска, Брчко дистрикт Босне и Херцеговине, или орган на било којем другом нивоу власти, су дужни у уговор уврстити одредбу којом се изричито и недвосмислено утврђује да ће одговорности за евентуално насталу штету која проистиче из таквог уговора сносити искључиво предметни уговорни орган.

Члан 5.

Овај Закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања на службеној интернет страници Канцеларије високог представника или један дан након објаве у “Службеном гласнику Босне и Херцеговине”, у зависности од тога који од ова два датума прије наступи.